

Policy för nanomaterial i livsmedel och livsmedelsförpackningar

Färdigställt i januari 2015

Policy för nanomaterial i livsmedel och livsmedelsförpackningar

Nanotoxikologiska undersökningar visar på att diverse skador kan orsakas av att förtära, inandas och/eller exponera huden för en mängd olika nanomaterial. Vi är oroliga för att livsmedelsföretag kan använda, eller av misstag som ett resultat av brister i hanteringen av leveranskedjan, införliva nanomaterial i sina livsmedelsprodukter, livsmedels ingredienser, kontaktytor för livsmedel, förpackningar för foder eller livsmedel, innan sådana material har bevisats vara säkra för tillverkning, konsumtion och utsläpp i naturliga ekosystem på livscykelbasis.

För att minimera riskerna för konsumenter, arbetstagare, forskare, företag och naturliga ekosystem har vi tagit fram följande policyrekommendation för livsmedelsindustrin som vi anser kan och bör följas vad gäller användning av nanomaterial.

Rekommenderade åtgärder:

1. Företaget ska anta en offentlig policy som enkelt går att se på dess hemsida, vari man tydligt förklarar hur företagets rutiner ser ut i fråga om användning av nanomaterial i livsmedel och drycker samt i förpackningar, oavsett om användningen sker i forsknings- och utvecklingsfasen eller i kommersiella produkter. Policyn ska innehålla en beskrivning av de externa och interna dimensionerna, formen och fördelningen av nanomaterial som används eller som är tillåtet att användas. Policyn ska innehålla företagets kunskaper om de tekniska effekter som ska uppnås med att införliva nanomaterial och/eller tillämpa nanoteknik i sina produkter. Policyn ska innehålla en bilaga med en litteraturlista över kollegialt granskade vetenskapliga studier som använts av företagets forskare och riskhanterare för att avgöra vilka säkerhetsrisker för arbetsmiljö, folkhälsa och arbetstagarna som nanomaterial som ingår i deras produkter utgör.
2. Företaget ska utfärda leverantörsstandarder som tydligt fastställer antingen ett förbud mot användning av nanomaterial i livsmedelssubstanser och förpackningar för livsmedel och drycker, eller ett antagande och dokumentation av företagets policy som beskrivs i punkt 1.

3. Om företaget använder substanser med nanomaterial där partikelstorleken är mindre än 500 nm i sina livsmedel, drycker eller förpackningar ska företaget ange på etiketten vilka nanomaterial som ingår i substansen. Detta bör skrivas i anslutning till den obligatoriska näringsvärdesmärkningen och vara enkel för konsumenten att se. Företaget ska även ge hänvisningar på sin hemsida till vetenskapliga studier som visar på säkerheten för nanomaterial med den partikelstorlek som används.

4. Företaget ska anta och publicera en "hierarkisk riskkontroll"¹ för att förebygga att personalen exponeras för nanomaterial genom inandning eller hudexponering under tillverkningsprocessen.

Definition av nanomaterial

Nanomaterial är konstruerade eller tillverkade¹ material som innehåller partiklar av nanostorlek (1–1 000 nm) i en eller flera externa dimensioner eller i en intern struktur eller ytstruktur², eller ett material vars partiklar i nanostorlek har andra egenskaper eller funktioner än partiklar i makrostorlek av samma material. Denna definition gäller även för tillfälliga nanopartiklar och de som inte har konstruerats avsiktligt, utan som är tillverkade biprodukter och ingår i företagsprodukter.

¹ Naturligt förekommande organiska nanopartiklar (t.ex. mjölkprotein, essentiella mineraler) anses inte vara material som konstruerats eller tillverkats i detta syfte. Termen "naturligt förekommande" utesluter konstruktions- eller tillverkningsprocesser som minskar storleken på material samt naturligt förekommande inorganiska nanomaterial, såsom asbest.

² Ackumulationer och agglomerat av nanopartiklar anses vara nanostrukturerade ämnen.

Principer för tillsyn av nanoteknik och nanomaterial

I januari 2008 godkände en koalition av över 40 grupper från det civila samhället rapporten från International Center for Technology Assessment (ICTA) om principer för tillsyn av nanoteknik och nanomaterial. Koalitionen uppmanade till en stark och omfattande tillsyn av tekniken och dess produkter och manade till åtgärder baserat på åtta principer: 1. Försiktighet. 2. Obligatorisk nanospecifik lagstiftning. 3. Allmänhetens och arbetstagares hälsa och säkerhet. 4. Miljöskydd. 5. Transparens. 6. Allmänhetens deltagande. 7. Inbegripande av bredare konsekvenser. 8. Tillverkares ansvar.

---

¹ I en hierarkisk riskkontroll är det första steget att ta bort farliga material och/eller processer, det andra att ersätta dem med säkra alternativ och det tredje att ta bort/reducera risken för exponering genom tekniska lösningar eller kontroll av förfaranden. Som en sista åtgärd, men endast efter att ovanstående kontroller har införts, ska personlig säkerhetsutrustning såsom skyddskläder och andningsmasker användas för att skydda arbetstagare som fortsatt löper risk att exponeras.